

Kuntien ja ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueiden terveydensuojeluviranomaiset
Aluehallintovirastot

TsL mukaisia viranomaisille tarkoitettuja uimavesitutkimuksia tekevät laboratoriot

Yleisten uimarantojen uimaveden laadun valvonta uimakaudella 2010 ja uimarantoja koskevat raportoinnit

Sosiaali- ja terveysministeriö, Sosiaali- ja terveystalun lupa- ja valvontavirasto (Valvira) ja Terveystalun ja hyvinvoinnin laitos (THL) ovat valmistelleet kirjeen yleisten uimarantojen uimaveden laadun valvonnasta ja uimarantoja koskevasta raportoinnista. Tämä kirje toivotaan jaettavan aluehallintovirastoista ympäristöterveydenhuollon yhteistoiminta-alueiden ja kuntien terveydensuojeluviranomaisille. Valvira lähettää kirjeen Eviran rekisterissä oleville TsL nojalla uimavesitutkimuksia tekeville laboratorioille.

Kirje ja raportointilomakkeet ovat löydettävissä Valviran internet-sivuilta seuraavasti:
www.valvira.fi → terveydensuojelu → uimavesi → ajankohtaista

Lisätietoja antavat:

erikoissuunnittelija Outi Zacheus, THL, p. 020 610 6374, outi.zacheus@thl.fi
ylitarkastaja Jaana Vaitomaa, Valvira, p. (09) 7729 251, jaana.vaitomaa@valvira.fi

Ylijohtaja

Marja-Liisa Parjanen

Ylitarkastaja

Jaana Vaitomaa

TIEDOKSI: STM/ Jari Keinänen, Jarkko Rapala
Suomen ympäristökeskus/Marko Järvinen
Valvira/Katariina Rautalahti, Kaisa Mäntynen

Yleisten uimarantojen uimaveden laadun valvonta uimakaudella 2010 ja uimarantoja koskevat raportoinnit

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus (177/2008) yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta tuli voimaan 1.4.2008. Asetus koskee terveydensuojelulain (763/1994) 13 §:n mukaista yleistä uimarantaa, jolla arvioidaan käyvän uimakauden aikana vähintään 100 uimaria päivässä.

Tässä kirjeessä, joka on laadittu yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön, Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) ja Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) kesken, annetaan ohjeita asetuksen (177/2008) soveltamisalaan kuuluvien yleisten uimarantojen uimaveden laadun seurantaan ja valvontaan sekä uimarantaluettelon ja valvontatutkimusten ja aistinvaraisten havaintojen tulosten raportointiin. Asetusta koskeva soveltamisopas, joka sisältää tarkemmat asetuksen soveltamista koskevat ohjeet, on saatavilla Valviran verkkosivuilla (www.valvira.fi). Painettuja soveltamisoppaita voi tilata ilmaiseksi sähköpostitse osoitteesta ymparistoterveys@valvira.fi.

Uimarantaluettelon raportointi

Kunnan terveydensuojeluviranomaisen on laadittava ennen uimakauden alkua yleisten uimarantojen luettelo ja toimitettava se sekä tiedot syistä, joiden perusteella luetteloa on muutettu edellisvuoteen verrattuna, asianomaiseen aluehallintovirastoon viimeistään 30.4.2010. Tarkastettuaan uimarantaluettelon aluehallintovirasto toimittaa sen Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle, joka raportoi luettelon Euroopan komissiolle ennen uimakauden alkua. Uimakaudella tarkoitetaan 15.6. ja 31.8. välistä ajanjaksoa (Lapin läänissä ja Kuusamon ja Taivalkosken kunnissa 25.6. ja 15.8. välistä ajanjaksoa).

Yleisöllä tulee olla mahdollisuus saada tietoa uimarantaluettelosta sekä tehdä sitä koskevia ehdotuksia ja huomautuksia. Euroopan komissiolle tulee toimittaa tietoja siitä, miten yleisön osallistuminen uimarantaluettelon laatimiseen järjestettiin. Yleisön osallistumista koskevalle lyhyelle kuvaukselle on sen vuoksi varattu tila uimarantaluettelon raportointitaulukossa. Yleisön osallistumisen mahdollistavia järjestelyjä on kuvattu asetuksen soveltamisoppaassa.

Uimavesiprofiili tulee olla valmis viimeistään 1.3.2011. Uimavesiprofiilin laatimisen ajankohta raportoidaan uimarantaluettelon yhteydessä. Asetuksen soveltamisoppaassa on esitetty ohjeita uimavesiprofiilin laatimisesta.

Uimarantaluettelon raportointi aluehallintovirastoon tulee hoitaa sähköisesti tämän kirjeen liitteenä olevaa raportointilomaketta käyttäen. Yhdelle sivulle mahtuvat kolmen uimarannan tiedot. Uimarannalle annetaan enintään 20 merkkiä sisältävä lyhyt nimi, jos uimarannan nimi ylittää tuon merkkimäärän. Jos uimaranta oli mukana raportoinnissa vuonna 2009, ei raportointitaulukkoon tarvitse merkitä vesityyppiä, uimarannan sijaintikoordinaatteja eikä vesienhoitoaluetta. Uuden uimarannan osalta taulukkoon merkitään kaikki pyydytyt tiedot.

Dnro 1855/11.02.02.02/2010

25.03.2010

Uimaveden laadun seuranta ja valvonta

Kunnan terveys- ja ympäristöviranomaisen on säännöllisesti valvottava yleisen uimarannan uimaveden laatua. Uimaveden laadun seurannassa ja valvonnassa noudatetaan ennen uimakauden alkua laadittua seurantakalenteria. Asetuksen mukaan seurantakalenteriin tulee sisällyttää ennen uimakauden alkua otettavan näytteen ja uimakauden aikana otettavien näytteiden ottoajankohdat. Uimakauden aikana näytteenottopäivien väli ei saa ylittää yhtä kuukautta. Riittävä näytemäärä on neljä näytettä (Lapin läänissä ja Kuusamon ja Taivalkosken kunnissa kolme näytettä). Näytteistä tutkitaan suolistoperäisten enterokokkien ja *Escherichia coli* -bakteerin pitoisuudet asetuksen mukaista määrittämenetelmää käyttäen. Näytteenoton yhteydessä uimavettä tarkastellaan aistinvaraisesti syanobakteerien ja jätteiden sekä tarvittaessa myös kasviplanktonin ja/tai makrolevien esiintymisen seuraamiseksi.

Suomessa uimaveden laadun arviointi perustuu uimakauden 2010 aikana yksittäisten valvontatutkimustulosten ja syanobakteerihavaintojen toimenpiderajoihin. Koska uudessa uimavesidirektiivissä 2006/7/EY ei ole asetettu vastaavanlaisia toimenpiderajoja, Euroopan komissio tulee arvioimaan vuoden 2010 uimaveden laadun valvontatutkimusten tulokset vanhan uimavesidirektiivin 76/160/ETY fekaalisille koliformisille bakteereille ja fekaalisille streptokokeille asetettujen laatuvaatimus- ja ohjearvojen sekä uuden uimavesidirektiivin näytteenottovaatimusten perusteella. Komission ja Euroopan ympäristökeskuksen laatima uimavesiraportti valmistuu aina seuraavan uimakauden alkuun mennessä (www.eea.europa.eu).

Ensimmäinen uimaveden luokitus tehdään uimakauden 2011 päättyttyä ja siihen tullaan käyttämään uimakausien 2008 - 2011 seurantakalenterien mukaan otettujen näytteiden valvontatutkimustuloksia. Näytteenottoon liittyvät puutteet, kuten riittämätön näytemäärä tai liian pitkä näytteenoton väli, tulevat komission arvioinnissa todennäköisesti alentamaan prosenttipisteisiin perustuvaa uimaveden luokkaa yhdellä luokalla.

Valvontatutkimusten ja aistinvaraisten havaintojen tulosten raportointi

Kunnan terveys- ja ympäristöviranomaisen on toimitettava seurantakalenterin mukaisten näytteiden valvontatutkimusten ja aistinvaraisten havaintojen tulokset, kuvaus toteutetuista merkittävistä hallintatoimenpiteistä ja tiedot seurantakalenterin väliaikaiseen keskeytykseen johtaneen epätavanomaisen tilanteen syistä asianomaiseen aluehallintovirastoon kuukauden kuluessa uimakauden päättymisestä.

Lyhytkestoinen saastuminen, jolla tarkoitetaan uimaveden normaalitilanteesta poikkeavaa suolistoperäistä saastumista, ei syanobakteerien esiintymistä, edellyttää aina ennakoivien toimenpiteiden käynnistämistä tilanteen hoitamiseksi ja uimareiden terveyshaittojen ehkäisemiseksi. Lyhytkestoinen saastuminen aikainen seurantakalenterin mukainen näyte voidaan korvata ottamalla korvaava näyte noin viikon kuluessa lyhytkestoinen saastumisen päättymisestä. Jos uimaveden saastuminen havaitaan kuitenkin vasta seurantakalenterin mukaisen näytteen tutkimustuloksen valmistuttua, ei kyse ole asetuksen mukaisesta lyhytkestoisesta saastumisesta eikä näytteen korvaus ole tällöin mahdollista.

Edellä mainittujen tietojen raportointiin käytetään tämän kirjeen liitteenä olevaa raportointilomaketta. Täytetty raportointilomake toimitetaan sähköisesti asianomaiseen aluehallintovirastoon 30.9.2010 mennessä. Aluehallintovirasto tarkastaa tiedot ja toimittaa ne Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitokselle, joka vastaa tietojen raportoinnista Euroopan komissiolle vuoden 2010 loppuun mennessä.

Dnro 1855/11.02.02.02/2010

25.03.2010

Colilert-menetelmä

Laboratorioiden käytettävissä on vaihtoehtoisena menetelmänä Colilert-menetelmä *Escherichia coli* -bakteerin tutkimiseksi. Laboratorioita pyydetään huomioimaan, että määrityksissä tulee käyttää reagenssia Colilert-18® (IDEXX). Mikäli menetelmällä tutkitaan rannikkovesiä, näytteitä on laimennettava 1:10. Laimentamiseen on käytettävä steriiliä vettä, ei puskuroituja laimennosliuoksia. Rannikkovedet voidaan jättää laimentamatta, mikäli halutaan saada tulos pitoisuusalueella 1-10 mpn/100ml. Tällöin laboratoriolle tulee olla validointiaineisto siitä, että laimentamatta jättäminen ei vaikuta saataviin tuloksiin. Laboratorioita pyydetään toimittamaan em. aineistot, mikäli ne sisältävät tietoja näytteiden suolapitoisuuksista, Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitokselle Colilert-menetelmän standardointityössä hyödynnettäviksi. Tietoja ei raportoida liitteenä olevilla lomakkeilla vaan tietojen toimittamiseksi ja menetelmiä koskevissa kysymyksissä laboratorioita pyydetään ottamaan yhteyttä tutkija Tarja Pitkäseen (puh. 020 610 6315, tarja.pitkanen@thl.fi).

Pienet yleiset uimarannat

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus (354/2008) pienten yleisten uimarantojen uimaveden laatuvaatimuksista ja valvonnasta tuli voimaan 1.6.2008. Tässä asetuksessa pienellä yleisellä uimarannalla tarkoitetaan sellaista yleistä uimarantaa, jolla arvioidaan käyvän uimakauden aikana vähemmän kuin 100 uimaria päivässä ja josta on tehtävä terveydensuojelulain (763/1994) 13 §:n mukainen ilmoitus. Pienten yleisten uimarantojen tietoja ei raportoida liitteenä olevilla lomakkeilla.

Maksullisuus

Terveydensuojelulain 50 §:n mukaan kunnan on perittävä toiminnanharjoittajalta maksu uimaveden säännölliseen valvontaan liittyvistä näytteenotoista ja tutkimuksista.

Lisätietoja antavat

- erikoissuunnittelija Outi Zacheus, THL, puh. 020 610 6374, outi.zacheus@thl.fi
- ylitarkastaja Jaana Vaitomaa, Valvira, puh. 09 7729 2510, jaana.vaitomaa@valvira.fi

Liitteet

Raportointilomake uimarantaluettelon raportointia varten
Raportointilomake uimaveden laatua koskevien tietojen raportointia varten